

ПРОПАГАНДАТОР НА РЕАЛИСТИЧНО МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО

Мартенските музикални дни са вече неотменна традиция в живота на нашия град и едно от най-големите събития в културния календар на Родината. Те идват всяка година с пролетта и като нея носят радост, възвишени мисли и жизнуетвърждаващо настроение. Те се срещат все по-пълно с духовните потребности на народа, с националното ни самочувствие, с пожеланията на Българската комунистическа партия за всенародно естетическо възпитание. Те се налагат успешно като международен форум на съвременната реалистична музика и изпълнителското изкуство, като благодарна изjava на дружбата между социалистическите страни.

Тази пролет Мартенските музикални дни са посветени на забележително събитие, на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция и се провеждат за 17-ти път. Във връзка с това представител на редакцията се срещна със зам.-председателя на Съюза на българските композитори и директор на Института по музикознание при БАН проф. ВЕНЕЛИН КРЪСТЕВ, който бе любезен да отговори на поставените въпроси.

— Другарю проф. Кръстев, XVII международен фестивал „Мартенски музикални дни“ е посветен на 60-годишнината на Октомврийската революция. Как оценявате влиянието на Октомври за развитието на съветската музика, на музиката в света и в частност на българската музика?

— Този въпрос предполага во-обстойно изложение, тъй като краткият и еднозначен отговор би опростил значението на такава историческа събитие като Октомврийската социалистическа революция както за съветското, така и за нашето съвременно изкуство. И все пак обстоятелствата на дават да се даде лаконичен отговор. Главното е в това, че благодарение на победата на социалистическия строй в Русия, световното реалистично музикално изкуство намери в Съветския съюз своята истинска родина, своите гениални композитори, създатели на велики новаторски произведения; Октомврийската революция пресече пътя на агресивно прощаваня във всички страни на Европа и света музикален авангардизъм. През изтеклите шест десетилетия Съветският съюз стана класическа страна на здравите реалистични традиции в световната музика и образец с изключително въздействено върху прогреса на реализма в цялата световна музика, а такива автори като Прокофиев и Шостакович днес принадлежат към най-бележитите творци на съвременността.

Що се отнася до България, то благотворното влияние на

съветската музика се почувствува още през 20-те години, най-напред върху анонимното народно творчество на пролетарските музиканти, а малко по-късно и върху професионалното композиторско творчество. Цели жанрове като масовата оркестра и лирическа песен, ораторията и кантата, обновените идейно-тематически симфонични, камерни и сценични произведения се развиваха динамично, черпейки опит и поука от музиката на съветските песенници, от Шостакович, Прокофиев, Хачатурян, Кабалевски и много други крупни майстори.

— Според Вас, какво е мястото и ролята на Мартенския фестивал в нашия музикален живот? Какъв е приносът му за популяризирането на българската и съветската музика, на българското и съветското изпълнителско изкуство?

— Мартенските музикални дни си извоюваха престиж и уважение сред българските музиканти поради яркото национално профилиране на техните концертни програми, поради готовността на партийните и държавни ръководители на окръга да бъдат ентузиазирани пионери в пропагандирането на съвременното българско музикално творчество. Преди 17 години такава патриотична инициатива стимулира както самите композитори, така и другите окръзи в страната, които с повече доверие и смелост отвориха вратите на концертните зали и сцени за българската музика. Днес прямото на русенци е последван

от почти всички окръзи и пътят на новата българска музика до масовата аудитория е открит. Затова СБК винаги ще гледа на Мартенските музикални дни като на своя първа рожа в сферата на масовото социално звучене на националната ни музика. Първата обществена фестивална трибуна, Мартенските музикални дни — винаги е запазвала централно място за българската музика. Така е било, така е и днес, така трябва да е и в бъдеще. Убеден съм, че и русенската публика посреща с разбиране и любов българските композитори.

Наред с това русенският фестивал винаги е отреждал най-почетно място на съветската музика. Във всяка програма ние сме слушали съветски произведения. И често за първи път у нас. Ето и тази година е включена русенската премиера на операта „Семьон Котко“ от Прокофиев.

— Какъв е, според Вас, приносът на Мартенските музикални дни в изпълнението на повелата на XI конгрес на БКП за всенародно естетическо възпитание?

— Вашият въпрос се прелита с току-що казаното. Музикалното възпитание на народа е комплексен проблем. Разбиране за неговата роля в съвременното общество трябва да има на много обществени нива. Точно в Русе, струва ми се, много добре се оценява какво трябва да се направи от страна на ОК на БКП и ОНС, от страна на професионалите и самодейните състави, от учителите по музика, за да се открие пътят на музиката към всички слоеве на народа. Ако съдим по изключителния ръст на музикалната самодейност в Русе, по интереса на гражданите към Мартенските музикални дни и по други някои показатели, ще се убедим, че програмата за всенародно естетическо музикално възпитание се осъществява на практика в Русе.

— Какво е мнението Ви за произведенията от български автори, които ще бъдат изпълнени тази година на фестивала?

— И този път произведенията на българските автори, макар и немногобройни, сигурно ще заинтересуват русенските слушатели. Между тях има



творби, сонтата „Нестинарка“ от М. Големинов, например, които са в класическия фонд на нашата музика. Други са по-нови и са имали положителен отзвук сред публиката и критиката. Имам предвид произведенията на най-активния и значителен симфонист от средното поколение — Александър Райчев — неговата трета симфония „Устреми“ и симфоничния възглед „Ленински поколения“. Застъпени са и млади творци с интересни произведения като новата оратория на Симеон Пиронков „Житие и страдание грешнаго Софрония“, „Тържествена увертюра“ на Александър Йосифов. Ще чуем и рядко изпълняваната кантата от Любомир Пипков „33 милиона комунисти“, а в хорowo и камерно изпълнение — още много песни от български автори. В това отношение бих пожелал да се представят повече творби от наши композитори и особено най-хубавото от последните прегледни „Нова българска музика“, провеждани ежегодно в София.

— Как оценявате идеята тази година да се проведе международна теоретична конференция, посветена на ролята

на Октомврийската революция за развитието на световната музикална култура?

— Приветствувам от сърце почива ви за конференцията. Вярвам, че основният доклад на видния съветски музиколог Иван Ив. Мартинов, който впрочем е първият чуждестранен изследовател на новата българска музика, ще осветли достатъчно широко и задълбочено темата на конференцията, а останалите български и чужди участници ще приведат още много аргументи, за да разработят обширната и практически неизчерпаема тема за въздействието на Октомврийската революция. Налягам се, че и културната общественост в Русе ще откликне на тази първа по рода си среща на музиколози от различни страни.

— Какво трябва да се направи, според Вас, за по-нататъшното развитие на фестивала?

— Несъмнено фестивалът трябва да получи още по-представителен национален облик. Основното е да се стабилизира все повече художественото ниво на неговите концертни програми. А това значи всички концерти и спектакли да бъдат безупречни като изпълнение. Ние знаем какво могат да покажат българските симфонични и хорови колективи, ансамбли и индивидуални изпълнители, както и местните професионални състави и изненади от наша страна едва ли може да има. Повече неизвестни критични жуждещи състави и изпълнители. Мартенските музикални дни са давали място на колективи от най-висока класа, оставили незаличими следи в съзнанието на слушателите. Отстъпването от високото ниво може да компрометира самия фестивал и да отблъсне вече спечелените за сериозната музика нейни почитатели. Затова най-верният път да се запази вече извоюваният в национален мащаб авторитет и престиж на русенските Мартенски музикални дни е да не се отстъпва от високото художествено ниво, завоювано досега.

Съгласуваните усилия на заинтересуваните институти и организации биха осигурили желаното равнище и облик на този чудесен музикален фестивал.

Интервюто взе
Любомир СТЕФАНОВ